

می 2022

سيانو باکټريا څه ته وايي؟

سيانو باکټريا (چې د نيلى وزمه زرغون الجي په نامه هم يادېږي) په متحده ايالاتو او په ټول وېرمونټ کې په طبيعي ډول د څښاک په اوبو کې موندل کېږي. په مناسبو شرايطو کې، په ځانگړي توگه د دوبي په وروستيو گرمو ورځو کې او د مني په لومړيو ورځو کې سيانو باکټريا بڼايي په چټکۍ سره وده وکړي چې د غوټيو په نامه د سطحي ځک او متراکم نفوس را منځته کوي.

د سيانو باکټريا غوټی څنگه بڼکاري؟

د سيانو باکټريا غوټی معمولاً په لاندې ډول بڼکاري:

- د نخودو ټينگ سوپ يا د اوبو پر سر باندې توی شوی رنگ
- زرغون يا نيلى وزمه زرغون رنگ لري، اما کېدی شي نصواري، ارغواني، سور يا سپين رنگ وهم ولري
- د ساحل د کرښې په اوږدو کې د ځک ټوټه
- د اوبو پر سر باندې د ځک ټوټه چې په آسانۍ سره پاشل کېږي.
- کوچني داغونه يا څاڅکي چې د اوبو پر سر يا تر اوبو لاندې لامبو وهي

د سيانو باکټريا غوټی معمولاً په لاندې ډول نه بڼکاري:

- تاند، روښانه واښه رنگه، اوږده تارونه چې سرپښناک يا پښه يې بڼکاري — دغه زرغون الجي بڼايي بې ضرره وي
- ژېړ شرشمي رنگ لري — چې بڼايي گرده وي

د سيانو باکټريا وېديو او عکسونه په healthvermont.gov/cyanobacteria کې وگورئ.

څنگه کېدای شي له سيانو باکټريا سره تماس پيدا کړم؟

تاسو کېدای شي په لاندې حالاتو کې له سيانو باکټريا سره تماس پيدا کړئ:

- کله چې لامبو وهي
  - کله چې قايق سواري يا جېټ سکی کوئ
  - کله چې غوټيو ته نږدې يا په غوټيو کې د اوبو اړوند فعاليتونه ترسره کوئ
  - کله چې د ناپاکی سطحي اوبه څښئ
- ماشومان او کورني ژوي له سيانو باکټريا سره د تماس له لور خطر سره مخ دي ځکه هغوی ډېر بڼايي د ساحل کرښې ته نږدې لوبې وکړي او ممکن اوبه ځني وڅښي.

په Champlain بند کې د اوبو عمومي سيستمونه د ايالت له همکارانو سره په گډه کار کوي ترڅو هغه غوټي وڅاري چې بڼايي د څښاک د اوبو کيفيت اغېزمن کړي.

له سيانو باکټريا سره د تماس لرلو روغتيايي اغېزې څه دي؟

د سيانو باکټريا له حجرو سره د تماس لرلو عمومي روغتيايي اغېزې په لاندې ډول دي:

- د پوستکي خارښت يا سوزېدل
  - حساسيت - لکه د پوزي بهېدل يا د ستوني درد
- ځيني سيانو باکټرياوي بڼايي د سيانو ټاکسين په نامه مضر عناصر توليد کړي. کله چې دغه ټاکسين په لوړه کچه تېر کړل شي، لاندې ستونزې را منځته کولای شي:

- د گېډې چټک او شدید مشکلات لکه اسهال او کانگی
  - د ځیگر خرابوالی چې بنیایي له څو ساعتونو یا وروڅو وروسته په انسانانو یا ژویو کې څرگند شي
  - د بدن د غړو بې هوښه کېدل، د لاس او پښو د گوتو سوځېدل یا گيچتوب
- د سیانو باکتریا ټاکسین همدارنگه کېدی شي د ناروغیو او ځینې وختونه د کورنیو ژویو او مالونو د مړینې سبب وگرځي. احتمالي نښې چې بنیایي په حیواناتو کې څرگندي شي په لاندې ډول دي:

- کمزوري یا گيچتوب
- تنفسي ستونزې
- تشنج
- کانگی یا اسهال

یوازې غوټې ته په کتلو سره نشو کولای ووايو چې آیا غوټې مضره ټاکسین لري کله. یوازې د اوبو د بېلگو لابراتواري نمونې کولای شي دا تایید کړي چې غوټې زهري ده کله. کله چې په شک کې یاست، دا غوره ده چې اوبو ته ورگډ نشئ.

آیا د اوبو ښوونه د سیانو باکتریا غوټیو لپاره څارل کېږي؟

د دوبي په جریان او د مني په لومړیو کې، Champlain ښو او د وېرمونټ ځینې داخلي ښوونه څارل کېږي. تاسو کولای شئ د سیانو باکتریا د څارنې د نقشې په اړه اونیز راپورونه په healthvermont.gov/tracking/cyanobacteria-tracker کې وموئ.

په مهربانۍ سره په یاد ولرئ چې د سیانو باکتریا څارونکي نقشه کولای شي له تاسو سره مرسته وکړي تر څو په دې پوه شئ چې په دې وروستیو کې غوټې چېرته موندل شوي دي، اما نشي کولای تاسو ته دا څرگنده کړي چې ستاسو د لامبو وهنې د خوښې په سیمه کې اوس وضعیت څه ډول دی. دا ځکه چې د غوټې وضعیت په چټکۍ سره بدلون مومي، او ټولې سیمې نه دي څارل شوي. غوره ده پر دې پوه شئ چې د سیانو باکتریا غوټې څنگه ښکاري او څانګه لري ځنې ساتئ.

که چېرې زه د سیانو باکتریا غوټې ووینم څه به کوم؟

- له اوبو سره له تماس څخه ډډه وکړئ.
- کورني ژوي او مالونه به له اوبو څخه لرې ساتئ.
- د ساحل مدیر یا د ښار روغتیايي مسئول ته به خبر ورکوئ.
- د غوټې په هکله به په tinyurl.com/bloom-report کې راپور ورکوئ.

نور معلومات له کوم ځای څخه تر لاسه کولای شم؟

د وېرمونټ د روغتیا څانګه – 8550-439-800 ته زنگ ووهئ یا healthvermont.gov/cyanobacteria وگورئ

د وېرمونټ د چاپیریال ساتنې څانګه - 6130-490-802 ته زنگ ووهئ یا لاندې لېنک ته مراجعه وکړئ dec.vermont.gov/watershed/lakes-ponds/learn-more/cyanobacteria

د Champlain جهیل کمېټه – 1414-658-802 ته زنگ ووهئ یا lakechamplaincommittee.org وگورئ

د Champlain جهیل حوضي پروگرام – 3213-372-802 ته زنگ ووهئ یا لاندې لېنک ته مراجعه وکړئ lcbp.org

What are cyanobacteria?

Cyanobacteria (also known as blue-green algae) are naturally found in fresh water in the U.S. and throughout Vermont. Under the right conditions, cyanobacteria can multiply quickly to form surface scums and dense populations known as blooms, especially during the warm days of late summer and early fall.

What does a cyanobacteria bloom look like?

Cyanobacteria blooms most commonly look like:

- Thick pea soup or spilled paint on the water's surface
- Green or blue-green in color, but can be brown, purple, red or white
- A mat of foam along the shoreline
- A mat on the surface of the water that breaks apart easily
- Small specks or blobs floating at or below the water surface

A cyanobacteria bloom does not usually look like:

- Stringy, bright grass-green, long strands that feel slimy or cottony — this is likely harmless green algae
- Mustard yellow in color — this is probably pollen

Find a video and photos of cyanobacteria at healthvermont.gov/cyanobacteria.

How can I come in contact with cyanobacteria?

You may be exposed to cyanobacteria while:

- Swimming
- Boating or jet-skiing
- Water-based activities near or in blooms
- Drinking untreated surface water

Children and pets have a higher risk of being exposed to cyanobacteria because they are more likely to play near the shoreline and are more likely to swallow water.

Public water systems on Lake Champlain work with state partners to monitor blooms that might impact the quality of drinking water.

What are the health effects of being exposed to cyanobacteria?

General health effects caused by exposure to cyanobacteria cells include:

- Rashes or skin irritation
- Allergy-like reactions such as a runny nose or a sore throat

Some cyanobacteria may produce harmful compounds called cyanotoxins. When these toxins are swallowed in large amounts, they can cause:

- Sharp, severe stomach problems like diarrhea and vomiting
- Liver damage that may take hours or days to show up in people or animals
- Numb limbs, tingling fingers and toes or dizziness

Cyanobacteria toxins can also cause illness and sometimes death in pets and livestock. Possible symptoms animals may show include:

- Weakness or staggering
- Difficulty breathing
- Convulsions
- Vomiting or diarrhea

It is not possible to tell if a bloom contains harmful toxins just by looking at it. Only laboratory tests of water samples can confirm whether a bloom is toxic. When in doubt, it's best to stay out of the water.

Are lakes monitored for cyanobacteria blooms?

During the summer and early fall, Lake Champlain and some inland Vermont lakes are monitored. You can find weekly reports on the Cyanobacteria Tracker Map at healthvermont.gov/tracking/cyanobacteria-tracker.

Please note that the Cyanobacteria Tracker can help you understand where blooms have been reported recently, but it cannot tell you what the conditions are currently at your favorite swimming area. This is because bloom conditions can change rapidly, and not all locations are monitored. **It's best to learn what cyanobacteria blooms look like and stay away from them.**

What should I do if I see a cyanobacteria bloom?

- Do not come in contact with the water.
- Keep pets and livestock away from the water.
- Alert the beach manager or town health officer.
- Report the bloom at tinyurl.com/bloom-report.

Where can I get more information?

Vermont Department of Health – call 800-439-8550 or visit healthvermont.gov/cyanobacteria

Vermont Department of Environmental Conservation – call 802-490-6130 or visit dec.vermont.gov/watershed/lakes-ponds/learn-more/cyanobacteria

Lake Champlain Committee – call 802-658-1414 or visit lakechamplaincommittee.org

Lake Champlain Basin Program – call 802-372-3213 or visit lcbp.org